

Силабус курсу
**ОХОРОНА ПРАЦІ ТА НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА**

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Спеціальність: 124 «Системний аналіз»
Освітньо-професійна програма: «Системний аналіз»

Рік навчання: I, Семестр: I

Кредитів: 3 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПП

к.іст.н., доцент Сапожник Григорій Вікторович

Контактна інформація

grig_vik@yahoo.com

Опис дисципліни

Дисципліна “Охорона праці та навколишнього середовища” є обов’язковою дисципліною циклу професійної підготовки бакалаврів зі спеціальності «Системний аналіз». Даний курс розроблений з урахуванням того, щоб студенти засвоїли головні положення навчальної дисципліни “Охорона праці та навколишнього середовища”, а також окремі питання охорони праці в дисциплінах професійного спрямування. Вона передбачає вивчення актуальних питань охорони праці для галузі «Інформаційні технології» з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності випускників, а також досягнень науково-технічного прогресу.

Засвоївши програму навчальної дисципліни “Охорона праці та навколишнього середовища” студенти за відповідними напрямками підготовки, спеціальностями та освітніми програмами мають бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог охорони праці та володіти основними професійними компетенціями з охорони праці та навколишнього середовища.

Структура курсу

Години (лек./лаб.)	Тема	Результати навчання	Завдання
4/4	Тема 1. Законодавчі та нормативні документи з охорони праці	Уміння застосовувати Закони України «Про охорону праці» в умовах виробництва.	Питання
	Тема 2. Управління охороною праці	Знати та вміти застосовувати механізми нагляду та контролю за дотриманням правил охорони праці на виробництві. Знати алгоритм дій під час оголошення повітряної тривоги, наповнення «тривожної валізи». Знати про соціально-економічне значення охорони праці.	Питання, практична робота
	Тема 3. Розслідування нещасних випадків та аварій на виробництві.	Знати класифікацію травм та фактори ризику. Знати процедуру розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій та вміти проводити їх документування. Аналізувати причини виробничого травматизму в екстремальних умовах.	Питання, практична робота
6/4	Тема 4. Основи	Знати види шкідливих речовин, що можуть	Питання,

	фізіології праці та її вплив на здоров'я працюючих.	впливати на здоров'я працюючих, та заходи для запобігання їх впливу. Знати методи діагностики та моніторингу шкідливих факторів на робочому місці, забезпечення безпеки та охорони здоров'я працюючих.	практична робота
	Тема 5. Контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних вимог.	Знати загальний підхід до оцінки умов праці, санітарні вимоги під час обробки числової та графічної інформації: машинна обробка інформації на ЕОМ. Знати про забезпечення санітарно-гігієнічних умов праці під час виконання процесів з використанням комп'ютерної техніки, про мікроклімат робочої зони. Вплив параметрів мікроклімату на організм людини. Вміти проводити контроль концентрації шкідливих речовин та здійснення заходів та засоби попередження забруднення повітря робочої зони та захисту працюючих.	Питання, практична робота
	Тема 6. Комплекс профілактичних заходів з охорони праці	Вміти здійснювати профілактику професійних захворювань: Знати основні види небезпечних речовин.	Питання, практична робота
3/4	Тема 7. Охорона праці користувачів комп'ютерної техніки та вимоги безпеки до технічного обладнання та процесів.	Знати правила охорони праці при роботі з комп'ютерною технікою, вимоги до особистого робочого місця працівника. Знати про основні заходи, які запобігають електротравматизму.	Питання, практична робота
	Тема 8. Використання сучасних інформаційних технологій в охороні праці	Вміти проводити автоматизовану перевірки знань з нормативно-правових актів. Вміти проводити аналіз та розслідування нещасних випадків за допомогою ідентифікації причин та запобігання майбутнім інцидентам. Використовувати штучний інтелект для оцінки ризиків на робочих місцях.	Питання, практична робота
3/2	Тема 9. Біологічна та екологічна безпека	Знати основи біологічної безпеки на виробництві: джерела біологічних ризиків та їх вплив на здоров'я працівників. Знати заходи захисту від біологічних факторів: використання засобів індивідуального та колективного захисту. Знати методи моніторингу та контролю біологічних та екологічних ризиків на виробництві.	Питання, практична робота
	Тема 10. Управління відходами та їх вплив на навколишнє середовище	Знати класифікацію відходів за ступенем небезпеки та методи їх зберігання. Знати методи утилізації та переробки відходів, технології вторинної переробки та їх впровадження в процесі виробництва. Знати вплив відходів на екосистему.	Питання, практична робота

Літературні джерела

Основні:

1. Сапожник Г.В., Білосевич І.А., Олексюк М.П. Охорона праці та навколишнього середовища. - Кременець, 2021. – 264 с.
2. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Охорона праці та навколишнього середовища» / Г.В. Сапожник. Тернопіль, 2021. 20с.
3. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Охорона праці та навколишнього середовища» / Г.В. Сапожник. Тернопіль, 2021. 110 с.
4. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Охорона праці та навколишнього середовища» / Г.В. Сапожник. Тернопіль, 2024. 22 с.
5. Сапожник Г. В., Білосевич І. А. Безпека життєдіяльності та навколишнього середовища в період бойових дій на Україні. *Zeszyty Naukowe Turystyka I Rekreacja Zeszyt*. Warszawa: Wyższa Szkoła Turystyki i Języków Obcych. 2022. № 29 (2). С. 39-45. ISSN 1899-7228.
6. І.Білосевич, М.Олексюк, Г. Сапожник, О.Омельчук. Проблема екологічних наслідків в Україні від російської агресії в розрізі освітнього компоненту «Безпеки життєдіяльності» для ЗВО. «Молодь і ринок». Дрогобич, 2023. С. 88-92. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.273732>.
7. Марчиниша Є., Войналович О. Охорона праці в галузі. Працезохоронні ділові ігри – К.: Центр навчальної літератури, 2021. – 204 с.

Додаткові:

8. Іваненко О., Носачова Ю. Екологічна безпека інженерної діяльності. - Кондор, 2020. – 212 с.
9. Яворовський О., Сергета І. Охорона праці в медичній галузі. - Медицина, 2021. - 488 с.
10. Сапожник Г. В., Білосевич І. А., Олексюк М. П. Вплив кіберпростору на життєдіяльність людини. *Zeszyty Naukowe Turystyka I Rekreacja Zeszyt*. Warszawa: Wyższa Szkoła Turystyki i Języków Obcych. 2023. № 31 (1). С. 5-13. ISSN 1899-7228.
11. ДСП 173-96. Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів. № 379/1404. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0379-96#Text>
12. Закон України від 14.10.1992 № 2694-ХІІ, «Про охорону праці»
<https://ips.ligazakon.net/document/T269400>
13. Закон України від 25.06.1991 № 1264-ХІІ, «Про охорону навколишнього природного середовища» <https://ips.ligazakon.net/document/T126400>
14. Наказ Про затвердження Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів.
https://ips.ligazakon.net/document/view/reg2533?an=9&ed=1998_01_09

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3
40%	40%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота
Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання і захист 7 практичних робіт	Модульна контрольна робота (10 тестових завдань, 1 питання з розгорнутою відповіддю)	Оцінювання тренінгового завдання (2 завдання)	Виконання завдань для самостійної роботи (2 завдання)

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)